

A tervezett szabadkereskedelmi megállapodás az Egyesült Királyság és Kína között

2016. augusztus 31.

MAGYAR NEMZETI BANK

Készítette:

Látta:

Jóváhagyta:

Vezetői összefoglaló

David Cameron korábbi brit miniszterelnök 2013 decemberében még uniós tagállami vezetőként utazott Kínába, hogy előkészítse egy szabadkereskedelmi megállapodás megkötését az Európai Unió és Kína között. A látogatást követően a kínai elnök, Xi Jinping is felkereste a szigetországot; a látogatás célja a két ország közötti politikai, gazdasági és társadalmi kapcsolatok elmélyítése volt.

A brit kiválásról szóló népszavazást követően, 2016 júliusában Philip Hammond brit pénzügyminiszter bejelentette, hogy Nagy-Britannia tárgyalásokat kezdett Kínával egy széleskörű szabadkereskedelmi megállapodás megkötéséről. A megállapodásra jó esélyek mutatkoznak, Kína ugyanis az elmúlt időszakban gazdaságilag sokkal nyitottabbá vált. A világ legnépesebb országa 2008-ban Új-Zélanddal, 2013-ban Izlanddal, 2014-ben pedig Svájcjal kötött szabadkereskedelmi megállapodást. A brit nyilatkozatra reagálva 2016. augusztus 2-án a kínai Kereskedelmi Minisztérium közölte, hogy megvalósíthatósági tanulmányt készít egy esetleges brit-kínai szabadkereskedelmi megállapodásról.

A brit vezető politikusok kínai látogatásai ugyanakkor vegyes fogadtatásra találtak az uniós és a nemzetközi szinten; a lehetséges kedvezőtlen gazdasági hatások mellett az uniós tagállamok vezetői azt is az Egyesült Királyság szemére vetették, hogy a kereskedelmi előnyöket többre becsüli az emberi szabadságjogoknál. Az Európai Unió és Kína között tervezett szabadkereskedelmi megállapodás megkötése egyelőre nincs napirenden, annak ellenére, hogy Európa Kína számára a legjelentősebb kereskedelmi partner.

A tervezett brit-kínai szabadkereskedelmi megállapodás története

David Cameron korábbi brit miniszterelnök 2013 decemberében még uniós tagállami vezetőként utazott Kínába, hogy első nyugat-európai vezetőként előkészítse egy szabadkereskedelmi megállapodás megkötését az Európai Unió és Kína között. A brit miniszterelnök látogatását egy hónappal megelőzte az akkori **brit pénzügyminiszter, George Osborne utazása**, aki a kínai beruházások szigetországbeli ösztönzése céljából érkezett a világ legnépesebb országába. A politikus kínai vezetőkkel történt találkozásai alkalmával hangsúlyozta, hogy a jövőben enyhítenek a Londonban működő kínai bankokat terhelő szabályozásokon és szeretnék elérni, hogy a brit főváros legyen a legfontosabb renminbi offshore központ. George Osborne elismerően beszélt a brit-kínai atomerőmű beruházási projektről is.

A nemzetközi sajtóban és az Európai Unióban ugyanakkor vegyes fogadtatásra találtak a brit vezető politikusok kínai látogatásai. Az uniós tagállamok vezetői egyfelől tartottak az olcsó kínai áruk dömpingjétől, másfelől az Egyesült Királyság szemére vetették azt is, hogy a kereskedelmi előnyöket többre becsüli az emberi szabadságjogoknál.^{1,2}

2015 októberében a brit uralkodó, II. Erzsébet meghívására Xi Jinping kínai elnök az Egyesült Királyságba utazott, mely látogatás célja a két ország közötti politikai, gazdasági és társadalmi kapcsolatok elmélyítése volt.

¹ A kritikát megfogalmazók itt Tibet és Kína kapcsolatára gondolnak.

² <https://www.euractiv.com/section/uk-europe/news/cameron-irritates-brussels-by-pushing-eu-china-trade-deal/>

A brit kormány hivatalos internetes oldalán megjelent információk szerint az Egyesült Királyság és Kína egyaránt fontos változások, reformok előtt áll. A gazdasági növekedés és az innováció támogatása közös érdek, így a két ország minél több területen szeretne együttműködést kialakítani. A brit-kínai találkozó során az energiaszektorban (atomenergia) és a közlekedésben (nagysebességű vonatok), valamint a pénzügyi szektorban látták a kooperáció legfontosabb területeit, de a két ország szeretné az oktatási, a kulturális és az egészségügyi kapcsolatokat is fejleszteni.

Mivel a találkozó időben megelőzte az Egyesült Királyságban tartott, uniós tagságot érintő népszavazást, így a találkozóról készült dokumentum értelemszerűen nem tartalmaz részleteket egy önálló brit-kínai szabadkereskedelmi megállapodásról. A brit kormány mindössze annyit hangsúlyoz, hogy az Egyesült Királyság minden részletében támogatja Kína stratégiai partneri viszonyának mélyítését az unióval, egyetértésben az EU-China 2020 Strategic Agenda for Cooperation³ egyezményben foglaltakkal. A sajtóközleményben kiemelik, hogy mindkét ország támogatja az Európai Unió és Kína között tervezett Befektetési Egyezmény (EU-China Investment Agreement) létrehozását és egy tanulmány kidolgozását a lehetséges EU-Kína Szabadkereskedelmi Egyezményről.⁴

A kínai elnök látogatása során 40 milliárd font értékű kereskedelmi és beruházási szerződés csomagot írt alá, mely magában foglalja a tervezett nagy-britanniai atomerőmű beruházást is.⁵

Az Egyesült Királyság és Kína közötti szabadkereskedelmi egyezményhez vezető következő fontos dátum **2016 júliusa**, amikor is **Philip Hammond jelenlegi brit pénzügyminiszter bejelentette, hogy Nagy-Britannia tárgyalásokat kezdett Kínával egy széleskörű szabadkereskedelmi megállapodás megvalósításáról.**

A politikus egy Kínában tartott tanácskozáson kijelentette, hogy Nagy-Britannia vezetőinek el kell fogadniuk a Brexit népszavazás eredményét és mindent meg kell tenniük, hogy minimálisra csökkentsék ennek rövid távú negatív gazdasági hatásait, illetve, hogy hosszú távon kihasználják az ebből adódó új lehetőségeket. Eddig a szigetország uniós tagállamként nem köthetett kétoldalú megállapodásokat a szigorú uniós szabályozások miatt, most azonban saját érdekeit szolgáló egyezményt köthet bármely országgal, így Kínára (és mellette az Egyesült Államokra is) fontos potenciális partnerként tekint.

A brit pénzügyminiszter elmondta, hogy a két ország között kiváló befektetési és kereskedelmi kapcsolatok alakultak ki, a tervezett szabadkereskedelmi megállapodás pedig ezek elmélyítése lenne.⁶

A nemrég megjelent elemzések szerint a tárgyalások gördülékenyen fognak menni, Kína ugyanis az elmúlt időszakban sokkal „nyitottabb” lett, így 2008-ban Új-Zélanddal, 2013-ban Izlanddal, 2014-ben pedig Svájjal kötött szabadkereskedelmi megállapodást. A megállapodásnak köszönhetően

³ http://eeas.europa.eu/china/docs/20131123_agenda_2020__en.pdf

⁴ <https://www.gov.uk/government/news/uk-china-joint-statement-2015>

⁵ <http://24.hu/fn/gazdasag/2016/07/24/brexit-utan-kinahoz-akar-kozeledni-nagy-britannia/>

⁶ <http://www.forbes.com/sites/timworstall/2016/07/24/post-brexit-britain-could-have-a-free-trade-agreement-with-china-before-the-european-union-does/#495ca2383aed>

gyógyszeripari és luxusipari termékeit Svájc a többi európai országénál sokkal kedvezőbb feltételekkel értékesítheti, amivel az európai gyártók piaci részesedését jelentősen csökkenti.⁷

Philip Hammond úgy nyilatkozott, hogy a **tervezett kétoldalú szabadkereskedelmi egyezmény tartalmában leginkább a Kína által Új-Zélanddal kötött megállapodáshoz hasonlítana**. Hammond aláhúzta, hogy reméli, hogy a tárgyalássorozat gyorsabb lesz, mint annak idején Új-Zélanddal; az országgal ugyanis négy éven keresztül egyeztettek a kínai kormány képviselői.⁸ A tervezett megállapodásról ugyanakkor konkrét részletek még nem kerültek napvilágra.

A brit bejelentésre reagálva a **kínai Kereskedelmi Minisztérium 2016. augusztus 2-án bejelentette, hogy megvalósíthatósági tanulmányt készít egy esetleges brit-kínai szabadkereskedelmi megállapodásról**. A tervezett megállapodás nemcsak kölcsönös gazdasági előnyöket hozna mindkét ország számára, hanem szimbolikus jelentőséggel is bírna, ugyanis ez lenne a második ilyen megállapodás - Svájc után - Kína és egy nyugat-európai ország között.

Az Egyesült Királyság és Kína közötti kereskedelmi kapcsolatok

Az Egyesült Királyság és Kína között intenzív a kereskedelem, 2014-ben összesen 60 milliárd font értékben történt áru- és szolgáltatás-csere a két ország között. Nagy-Britanniába ugyan az Egyesült Államokból érkezik a legtöbb import, de közvetlenül az USA után Kína következik a kereskedelmi partnerek sorában. Az Egyesült Királyság exportjának ugyanakkor mindössze 3,2%-a érkezett Kínába, vagyis a szigetország egyelőre nem tartozik Kína legfontosabb kereskedelmi partnerei közé.

2004 és 2014 között az Egyesült Királyság és Kína közti kereskedelem 80%-a árukereskedelem volt, ami Nagy-Britannia számára kevésbé előnyös, ugyanis a szigetország GDP-jének 80%-át a szolgáltatások adják. A Brit Statisztikai Hivatal 2014-ben 10,2 milliárd font összegű hiányt mért az árukereskedelem terén, míg 21,7 milliárd fontos többletet a szolgáltatások terén.⁹ Éppen ezért az Egyesült Királyság számára kiemelt fontosságú egy, a szolgáltatásokra is vonatkozó szabadkereskedelmi megállapodás megkötése Kínával; a szektor termékeinek kereskedelme egyébként a legkritikább esetben szerepel az eddigi uniós kereskedelmi egyezményekben.¹⁰

Ha az Egyesült Királyságnak sikerülne egy szolgáltatásokat is magába foglaló szabadkereskedelmi egyezményt kötnie Kínával, akkor a kereskedelmi mérleg egyensúlyba kerülhetne, a brit pénzügyi intézmények megelőzhetnék a többi európaiat, a szigetország bankjai és biztosítói ugyanis hatalmas lépéselőnyre tennének szert az egyre erősödő kínai középosztály kiszolgálásában. Kína egyelőre még számos protekcionista intézkedéssel védi pénzügyi piacát, azonban a renminbi nemzetközi használatának ösztönzésével enyhülés kezdődött ezen a területen, melyből a jelenlegi helyzet szerint az Egyesült Királyság hamarabb profitál majd, mint a többi európai állam.

Az elemzők ugyanakkor óvatosságra intik az Egyesült Királyságot, ugyanis a brit szolgáltatásexportért cserébe olcsó áruk tömege érkezik a szigetországba, közöttük olcsó acél és

⁷ <http://www.brugesgroup.com/images/papers/brexitandinternationalfreetrade.pdf>

⁸ <http://www.forbes.com/sites/timworstall/2016/07/24/post-brexit-britain-could-have-a-free-trade-agreement-with-china-before-the-european-union-does/#495ca2383aed>

⁹ <http://www.globalintelligencetrust.com/#!/The-British-Service-Sector-Potential-UK-China-Free-Trade-Agreement/c1tye/57aa361f0cf2b4e1e132b3b4>

¹⁰ <http://www.brugesgroup.com/images/papers/brexitandinternationalfreetrade.pdf>

hústermékek.¹¹ Ez utóbbiakból ugyanakkor a kínaiak importra is számítanak, ugyanis a tehetős kínai fogyasztók komoly felvevőpiacot jelentenének a magas minőségű brit hústermékek számára.¹²

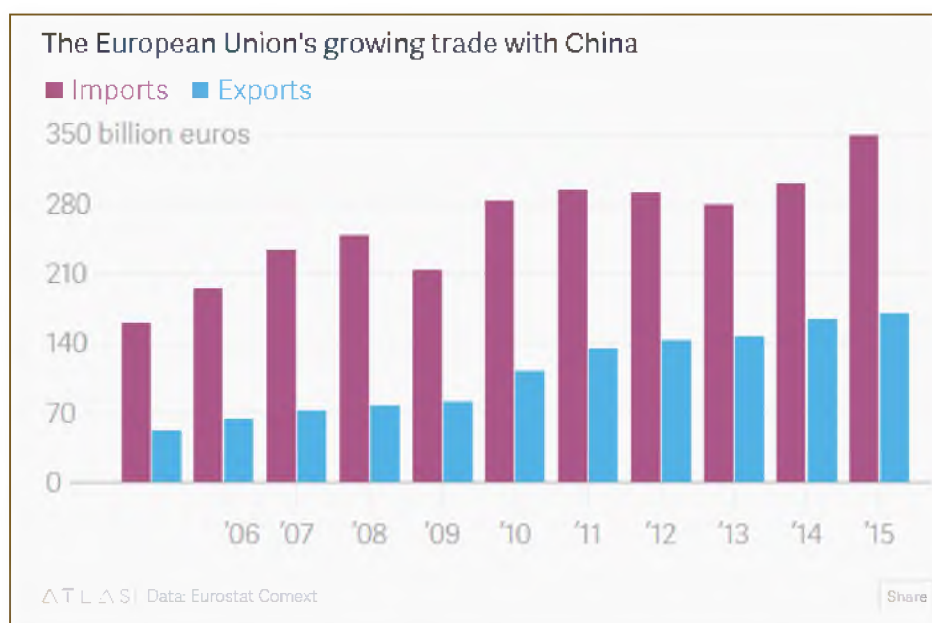
A Bruges think tank elemzése szerint a szigetország mindenképpen profitálna a megállapodásból, hiszen az olcsó termékek importjára úgy is lehet tekinteni, hogy ezzel az olcsó, a kínainál ugyanakkor drágább, kelet-európai importot helyettesítik.¹³

Az Európai Unió és Kína közötti kereskedelmi kapcsolatok

Az Európai Unió és Kína 2013. november 21-én jelentette be, hogy tárgyalásokat kezd a két térség közötti befektetések elősegítésére, valamint a szabályozások egyszerűsítésére a kereskedelem fellendítése érdekében. Európának Kína ugyan csak a második legfontosabb kereskedelmi partnere az Egyesült Államok után, ugyanakkor Európa Kína számára a legjelentősebb partner.

Az alábbi ábrán jól látszik, hogy **2005 és 2015 között a Kínából az Európai Unióba érkező import több mint duplájára emelkedett, de a vizsgált 10 év alatt az uniós export is jelentősen megnövekedett.**

Az Európai Unió és Kína közötti kereskedelem ugyanakkor nem felhőtlen, a két partnernek számos kereskedelmi vitája van egymással, eddig hat esetben nyújtottak be például panaszt a Kereskedelmi Világszervezethez 2010 óta.¹⁴

15

Az Európai Unió és Kína közötti szabadkereskedelmi megállapodást David Cameron korábbi brit miniszterelnök már régóta szorgalmazza, éppen ezért nem véletlen, hogy 2013 decemberében a politikus Kínában tett látogatást több mint 100 üzletember társaságában. A politikus hivatalos útja során kijelentette, hogy Nagy-Britannia a leginkább nyitott a nyugati országok közül a kínai beruházásokra és szeretne profitálni a kínai piaci liberalizációból.

¹¹ <http://www.globalintelligencetrust.com/#!The-British-Service-Sector-Potential-UKChina-Free-Trade-Agreement/c1tye/57aa361f0cf2b4e1e132b3b4>

¹² <http://www.globalmeatnews.com/Industry-Markets/UK-and-China-trade-deal-interests-meat-sector>

¹³ <http://www.brugesgroup.com/images/papers/brexitandinternationalfreetrade.pdf>

¹⁴ <http://qz.com/715805/the-british-brexit-vote-is-awful-news-for-china/>

¹⁵ <http://qz.com/715805/the-british-brexit-vote-is-awful-news-for-china/>

„Kína átalakulása az egyik legmeghatározóbb tény az életünkben. Kína felemelkedése lehetőség, de nemcsak a kínai emberek számára, hanem Nagy-Britannia és a világ többi része számára is.”- nyilatkozta David Cameron, miután Li Keqiang, kínai miniszterelnökkel találkozott.

Az EU tagállamai ugyanakkor megosztottak voltak a szabadkereskedelmi egyezmény szükségességével kapcsolatban. Számos uniós tagállam, mint például Franciaország, Spanyolország és Olaszország aggodalmát fejezte ki az Európai Bizottságnak, ugyanis vezetőik attól féltek, hogy a szabadkereskedelmi egyezmény után olcsó kínai áruk árasztanak el az európai piacot, komoly versenyhátrányt okozva számukra.¹⁶

Az Európai Unió tagállamai szerint először inkább a befektetések könnyítésén kellene dolgozni, a szabadkereskedelmi megállapodás a következő lépés lehetne.

A kínai miniszterelnök pozitívan nyilatkozott a majdnem három évvel ezelőtti találkozóóról, melyen mindkét fél ígéretet tett a protekcionizmus elleni harc és a kereskedelmet és a beruházásokat érintő liberalizáció mellett. Li Keqiang örömét fejezte ki, hogy a kínai befektetések egyre nagyobb teret nyerhetnek az unióban, különösen Nagy-Britanniában, mellyel kapcsolatban a már megkezdődött, atomenergetikai beruházást említette.

Kína az egyik legfontosabb kereskedelmi és befektetői partnerének tekinti az Európai Uniót, éppen ezért a **2014 áprilisában a kínai kormányzat által kiadott jelentésben „Peking az Európai Unióval való hosszú távú gazdasági kapcsolatainak célkitűzései közé sorolja a kapcsolatok szorosabbá tételét és egy lehetséges szabadkereskedelmi megállapodást.”**

A kínai vezetés keresi az együttműködés mélyítésének lehetőségeit az uniós tagállamokkal, az ázsiai ország ugyanis szívesen látná az európai pénzügyi intézmények leányvállalatait Kínában, és emellett elősegítené a technológiai termékek kétoldalú kereskedelmét is.¹⁷

Ugyanakkor, az Európai Unió és Kína közötti szabadkereskedelmi megállapodás megkötése nincs napirenden, ugyanis az unió vezetésének tekintettel kell lennie az összes tagállam érdekeire és az elképzelés egyelőre nem kapott egységes támogatást. Az Európai Unió ugyan tervez hasonló megállapodást kötni Kanadával és Szingapúrral - mindkét egyezmény ratifikálásra vár - de például az Egyesült Államokkal sincs érvényben hasonló szerződés. Hiába léteznek az unió és egyes országok között kereskedelemre vonatkozó egyezmények, többségük csak a vámfizetés gyorsítására és egyszerűsítésre szolgál. Éppen ezért a Bruges think tank kutatói által idén megjelentetett elemzés szerint, az Európai Unió és Kína közötti szabadkereskedelmi megállapodás megkötése nem a közeljövőben, hanem inkább közép-hosszú távon várható, amikor Nagy-Britannia már minden valószínűség szerint tető alá hozta a saját megállapodását az ázsiai országgal.¹⁸

¹⁶ <https://www.euractiv.com/section/uk-europe/news/cameron-irritates-brussels-by-pushing-eu-china-trade-deal/>

¹⁷ <http://uj szo.com/online/kulfold/2014/04/02/kina-az-eu-val-valo-szabadkereskedelmi-megallapodast-szorgalmazza>

¹⁸ <http://www.brugesgroup.com/images/papers/brexitandinternationaltrade.pdf>